

TÜRKÇESİ

Y.Y.Y.H

Arslan Tekin

arslantekin53@yahoo.com

Ayasofya cami olsun mu?

Ayasofya'nın sembolik anlamı tartışılmaz. II. Mehmed, İstanbul'u fethedince, Ayasofya'yı camiye dönüştürdü.

Ayasofya'nın camiye dönüştürülüşü; Rum Ortodokslar için yenilginin mührü, Türkler için zaferin sembolüdür.

Ayasofya'nın niye "müze" yapıldığı açıkçası benim kavrayamadığım bir vaziyet... Yorumlar muhtelif... Sahte imzalardan bahsediliyor. Ama 1934'te, Mustafa Kemal zamanında müzeye dönüştürülüyor; onun bilgisi dışında bir şey yapılamaz.

Avrupa'dan ağır bir talep var. Her şeyi elinde tutan bir yönetim; Ayasofya bizim. Müze olsa ne yazar cami olsa ne yazar, demiştir muhtemelen. Unutmayın ki en eski hâline, kiliseye de dönüştürülebilirdi ve kimse de bir şey diyemezdi.

Yeni devletin adı "Cumhuriyet" de olsa, "millî devlet" de inşa edilse, birtakım kurumlar, "mülk" anlayışı Osmanlı'dan mütevâris.

Ülkeler, kendi başlarına karar verecek durumda değildir. Ne kadar güçlü olurlarsa olsunlar; bilgi çağında artık birbirlerini kollamaları lâzım.

"Kollamak" kelimesini "sakınmak" anlamında kullanmıyorum. "Korku"yla alâka kurmayalım.

Bütün dünya, iç içe bir arada yaşıyor. Mesafeler çok kısa. Sınırları bile gereksiz gördüğümü yazar durum. Elbette kimliklere sahip çıkılacak, "asabiyet" gözetilecek... Başka türlü kendini yem edersin.

Demek istediğim; söylene söylene anlamsızlaşan;

Demek istediğim; söylene söylene anlamsızlaşan;

ama burada tam yerini bulan "barış" için birbirimizi kollamamız, bir başkasının üzüleceği bir yola girmememiz gerekir.

Ayasofya'nın, Ortodokslar için ve özellikle Rumlar için "dinî" bir anlam taşıdığını biliyoruz.

Biz insanların hislerine ortak olmalıyız. Hemen itiraz edeceksiniz... İnsanların hislerine ortak olurken, tarihin şartlarının getirdiklerini geriye götüremeyeceğimizi, o "başkaları"na anlatabilmeliyiz de aynı zamanda.

Dün bahsettiğim gibi, "millî hislerimiz"i yok saymayacağız; başkalarının hislerine ortak olurken şu zamanda çok sık "Empati yapalım" diyerek kendi kimliklerinden tecrit olunanların "hainlik" derecesine düşmeyeceğiz. Bana, "Oralar bizimdi/Buralar bizimdi" sözleri, gerek Yunanistan'da, gerekse Türkiye'de ya açık açık söylenmiş ya da hissettirilmiştir.

Ayasofya'nın nihai olarak kiliseye dönüşmesini ve en nihai olarak "Şark Meselesi"nin bu topraklarda tekrar gündeme getirilerek, Türklerden bütünüyle alınmasını yüreklerinde hep taşıyan Rumlara ve onlara destek veren "tek dişi" kalmışlara, "imkânsızlık" hayalinin bir ideal değil; bir "maraz" olduğunu anlatabilmek için inatlaşmayacağız; onları düşündürmeye ve bizi anlamaya sevk edeceğiz.

Bazı sembolik değerler üzerinde karşı karşıya gelmemeliyiz.

Mesela Van'da Akdamar bir kiliseydi, haraptı. Tarihi değeri olan bu mekânın tamir edilmesine bir itirazımız olmamalıdır. Ancak, bu ilğimiz, Doğu Anadolu'ya "Batı Ermenistan" diyenlerin ileriye matuf bir kazanç gömelerine de fırsat verilmemelidir. Maalesef bu fırsat veriliyor.

Ayasofya'yı camiye dönüştürme tartışmalarının alevlendiği bir zamanda, gençlik ideallerimizi bir tarafa bırakalım; Ayasofya olduğu gibi kalsın, demiştim. En fazla ihtiyacı karşılamak için cuma ve bayram namazları için gerekli perdelemeler yapılarak ibadete açılabilir. Bence bu hususu düşünmeliyiz.

★ ★ ★

Bu yazı 12 Mayıs 2014 günü bu köşede çıktı. En çok tartışıldığı zamanda, yıllar yılı tartışmalarda hep başa döndüğünü göstermek için tekrar verdim. Ayasofya polemiklerinin kapanması lâzım.